

Duży Stożek Baba (Nagy-Bábaszék)

i kamienne ule Doliny Furgál

zniszczone. Duży Stożek (Nagykúp) i znajdującego się od niego na wschodzie Małego Stożka (Kiskúp) z 5 niszami razem z przylegającym terenem w roku 1960 ogłoszono obszarem podlegającym ochronie przyrody. Ze szczytu Duży Stożek (Nagykúp) otwiera się przed nami ładna panorama na Dolinę Pastucha (Csordás-völgy), której w wschodniej bocznej malutkiej dolinie również są kamienne ule. Najbardziej monumentalny jest pierwszy stożek grupy składającej się z pięciu skał. Na jego bardzo popękanej, szybko niszczącej powierzchni stoi w rzędzie 16 sztuk większych nisz.

Warto również odwiedzić w północno-wschodniej stronie Duży Stożek Baba (Nagy-Bábaszék) chowającego się dziwaczny kształtu kamiennego ula, w którym zachowało się 12 nisz w stosunkowo dobrym stanie. Stąd od jesieni do wiosny między gałęziami drzew dobrze widać podzielone na dwa bloki skał kamienne ule bocznej doliny nazywaną Kamienne Wgłębienie (Köves-lápa) będącej po drugiej stronie Doliny Kamień (Kő-völgy). Na południowo-zachodniej stronie Góry Karud na ciągnących się blokach skalnych znajduje się ogólnie 11 nisz.

Na południowym zboczu szczytu Szaszudka, na wschodzie wejścia do Górnej Przełęczy (Felső-szoros) kryje się kamienny ul Żebrak (Koldustasztó). W południowo-wschodniej stronie niskiej warstwy tufy zostało wydrążone 6 nisz.

Od drogi prowadzącej do Tard na zachód otwierającej się Doliny Furgál (Furgál-völgy) na jej północnej stronie stoją rzędem kamienne ule w kształcie stożka wyglądające jak skamieniałe płetwy rekinów. Na pięciu skałach tutaj można policzyć 32 nisze.

Punkt informacyjny pod nazwą „Bukkaljai Kő-út” (Droga Kamienia u podnóża Gór Bukowych) – Eger, w Fellner-tömbelső (w podwórzu bloku Fellner)

bukkalja.info.hu

Urząd Burmistrza; Adres: Cserépváralfa, Alkotmány út 52.
Tel./fax: +36 49/423-893 • www.cserepvaralja.hu

Mapa: Cartographia Kft.

1. Cserépvár – Ruiny zamku, kaplica, budynek studni, doły do przechowywania zboża	5. Kamienny ul – Kamienne Wgłębienie
2. Kamienny ul – Duży i Mały Stożek	6. Kamienny ul – Żebrak
3. Kamienny ul – Dolina Pastucha (Setét-völgy)	7. Kamienny ul – Dolina Furgál
4. Kamienny ul – Duży Stożek Baba	8. Kamienny ul – Dolina Cienna (Setét-völgy)
	9. Górna Przełęcz (Szurdok)

Zdjęcia: Baráz Csaba, Havasi Norbert, Klein Dávid

Przygotował: Kaptárkó Természetvédelmi és Kulturális Egyesület z finansowaniem Norwég Civil Támogatási Alap

www.kaptarko.hu

Cserépváralfa

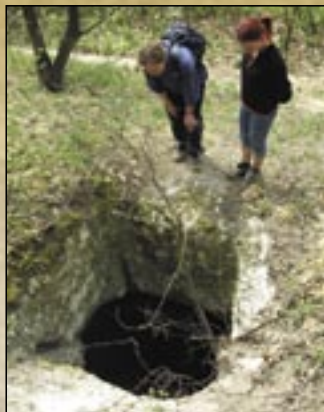

Kaplica rzymsko-katolicka w zamku

Cserépváralfa leży 25 km na wschód od Egeru w dolinie potoku Lator. Pierwsze wzmianki o osadzie pochodzą z roku 1214. Nazwę dostała od stojącego tam kiedyś zamku. Według tradycji zamek Cserép (Cserépvár) wybudowano na miejscu awarskiego grodziska ziemnego. Od roku 2004 pod przewodnictwem archeologa Szörényi'ego Gábora (z Muzeum im. Herman Ottó w Miskolcu) na tym obszarze przebiegają poszukiwania archeologiczne. W trakcie prowadzonych badań wykopaliskowych odkryto dużo rowów, którymi udało się wyjaśnić system ścian i z całą pewnością budowę epoki historycznej dokumentującej układ rzędów podpór. Najwcześniejsze wykopaliska pochodzą z czasów Árpáda (wódz węgierski, protoplasta dynastii Arpadów) z końca XIII wieku. Kamienny zamek w drugiej połowie XIII wieku wybudował prawdopodobnie któryś z potomków rodu Ákos. Pierwsze wzmianki o zamku oparte na dokumentach pochodzą z roku 1408. Domniemaniem jest, że z początkiem XIII-XIV wieku nadanie nazwy według starego obyczaju wskazuje na pierwszego prawowitego właściciela albo właściciela budowy (Szlachcic o nazwisku Cserép budował zamek, który był również właścicielem pobliskiej osady Cserépfalu). Zamek od roku 1387 był własnością króla Zygmunta Luksemburskiego, później stał się własnością żony króla. Między latami 1458-1480 należał do rodziny Rozgonyi'ego a potem był własnością rodziny Báthory'ego. Rola żołnierzy twierdzy pogranicznej Cserépvár urzeczywistniła się w roku 1552 podczas nieudanego oblężenia Egeru. Mimo że Eger skutecznie się przeciwstawił, Turcy pochodzącą z okolicy straż przednią i zamek Cserép kilka razy

Resztki murów zamku Cserépvár

Stare doły do przechowywania zboża w zamku

zdobowali, ale nieprzerwanie w tym czasie utrzymać jeszcze nie mogli. Turcy zburzyli wieś zupełnie przed oblężeniem zamku. W roku 1596 po upadku Egeru straż zamku uciekła i tak Turcy bez walki zajęli zamek. Odziały cesarskie wyzwoliły go oblężeniem w roku 1687. Zamek odnowiono w roku 1697, tutaj kurucowie trzymali w niewoli egerskiego biskupa Telekessy'ego György w roku 1703. (Kurucowie to uczestnicy antyfeudalnych i wyzwolenieczych powstań chłopskich na Węgrzech.) Zamek został zniszczony prawdopodobnie podczas walk wolnościowych Rákóczi'ego. Dziś możemy zobaczyć tylko niewielkie resztki murów kamiennych i ślady szańców, które są pod ochroną zabytków. W XVIII wieku zamek dostał się w ręce rodziny L'Huilliere (rodzina pochodzenia francuskiego), która z kamieni zamku u podnóża Góry Zamku (Várhegy) wybudowała w latach 1780 pałac i w 1788 kaplicę. Ciekawostką pałacu jest to, że Munkácsy Mihály (najslawniejszy węgierski malarz) tutaj spędził część swojego dzieciństwa. Niestety z dawnego pałacu pozostały tylko ruiny. Kaplicy rzymsko-katolickiej będącej pod

Budynek studni z czasów tureckich

Dom regionalny – jaskinia mieszkalna

ochroną zabytków wybudowanej w stylu prostego rokoka dzisiaj już nie używają, msze odprawiane są w nowoczesnym kościele.

W sąsiedztwie kaplicy stojący budynek studni z czasów tureckich jest również pod ochroną zabytków. O powstaniu jej nie zachowało się wiele informacji, ale z jej charakterystycznej budowy wynika, że mogła być budowana w czasach tureckich. Romantyczne znaki dostała w roku 1860 w trakcie remontu. Należała do dzisiaj już zniszczonego pałacu. Średnica studni przekracza jeden

metr a głębokość do powierzchni wody wynosi ponad 65 metrów. Krążyły różne legendy, że nad powierzchnią wody znajduje się tunel, ale to nie jest udowodnione. Budynek studni zachowując tajemnicę stoi na wzgórzu pod zamkiem przypominając dawno minione czasy.

Pod zamkiem na zboczu Góra Zamku (Várhegy) znajdziemy 12 dołów drążonych w tufie riolitowej. Kiedyś używano je do przechowywania zboża. Doły do przechowywania zboża w Cserépváralfa są największymi dołami na Węgrzech używanymi do tego celu. Przez dłuższy czas uważano, że te doły pod zamkiem zostały wykonane w celu schronienia się przed wrogiem, ale badania archeologiczne stwierdziły, że w XVI wieku zrobiono ich na spichlerze. Początkowo z Tardu przywieziony jęczmień umieszczano w dołach ustawiających się rzędem w zbczu pagórka. Doły do przechowywania zboża dzisiaj są pod ochroną.

Większa część portali Cserépváralfa jeszcze i na przełomie wieku składała się z pomieszczeń drążonych w tufie riolitowej. Prawdopodobnie ukształtowanie terenu i biedota zmusiła tutaj żyjących gospodarzy, do przeróbki piwnice, tak aby mogły się również nadawać do zamieszkania w nich. Dom regionalny – jaskinia mieszkalna pozwoli nam wejrzeć w świat niegdyś jakże charakterystycznych domów piwnicznych, który wyposażeniem i sprzętem użytkowania odzwierciedla osobliwy tryb prowadzenia życia w tego rodzaju pomieszczeniach.

Do rzadkości budownictwa osady należy nowoczesny w stylu prostego rokoka kościół rzymsko-katolicki (p.w. Pracowitego Św. Józefa), z których tylko dwa jest w kraju (drugi jest w Hollóháza).

Na granicy wioski w 10 miejscach znamy 20 kamiennych uli, w których łącznie jest policzone 132 nisze. Większość kamiennych uli ma kształt stożka, między nimi są i o okazałym rozmiarze. Z południowej strony Szczytu Mangó (Mangó-tető) wznoszący się Duży Stożek (Nagykúp) jest najbardziej znanym kamiennym ulem, którego starsi mieszkańcy wspominają również pod nazwą Wieża Diabła (Ördögtorony). Po stronie Szczytu Mangó (Mangó-tető) pod głęboką drogą tufy riolitowej ze stromego zbocza wznosi się 16,2 metrów wysoki stożek z tufy. Na jego bocznej stronie znajduje się 25 nisz, które są mocno

Wnętrze pokoju w domu regionalnym